

Kristóf László csendőr törzsőrmester jogi rehabilitációja

2007. február 21.

Egy ártatlanul kivégzett ember felmentése.

(A dr. Ságvári Endre letartóztatásával összefüggésben koholt vád alapján elítélt Kristóf László csendőrőrmester ügyének tényei és tanulságai, dr. Zétényi Zsolt tanulmánya)

~oOo~

Egy ártatlanul kivégzett ember felmentése.

(A dr. Ságvári Endre letartóztatásával összefüggésben koholt vád alapján elítélt Kristóf László csendőrőrmester ügyének tényei és tanulságai, dr. Zétényi Zsolt tanulmánya)

~oOo~

Felmentették a kivégzett csendőrnyomozót

Ságvári Endre okot adott rá, hogy fegyvert használjanak ellene - A bíróság kizárólag a hajdani jogot vette alapul

A Legfelsőbb Bíróság ítélete itt olvasható.

Magyar Nemzet 2006. március 7. (8. oldal)

Kulcsár Anna

Minden részletében törvénysértő az az ítélet, amely 1959-ben halálbüntetéssel sújtotta Kristóf László csendőrt a Ságvári-ügyben – így foglalt állást tegnap a Legfelsőbb Bíróság. A büntető tanács szerint Ságvári Endre nem volt jogos védelmi helyzetben, amikor 1944. július 27-én tűzharcot kezdeményezett az őrizetbe vételére kivezényelt, jogszerűen eljáró rendőr és csendőrnyomozókkal. Az ítélet szerint a kommunista vezető maga idézte elő azt a tragédiát, amelynek végül az áldozata lett.

Az illegalitásban élő Ságvári Endre 1944. július 27-én napközben egyik elvtársával találkozott a hűvösvölgyi Nagy cukrászdában, a mai Szépilona presszóban. A nyomozók reggel óta követték. A kommunista vezető először fedett igazolvánnyal próbálta igazolni magát, ám közölték vele, tudják, ki ő. Ekkor előkapta táskájából a fegyverét, és lőtt Kristóf László csendőr őrmester rávetette magát, de őt is lövések érték, Ságvári ekkor kimenekülhetett az épületből. Az egyik nyomozó a kórházban belehalt sérüléseibe. Életét vesztette maga Ságvári is, mert – már odakint – halálosan megsebesítették.

Kristófot jóval az eset után, az 1956-os forradalmat követő megtorlások idején állították bíróság elé 12 másik csendőrrrel együtt. Többjüket halálra ítélték, és kivégezték. Történészek szerint a vád alapja az az ideológiai megfontolás volt, hogy az „ellenforradalmat” a hajdani horthysta reakció, köztük a csendőrség készítette elő. Ez idő tájt előszeretettel fogták össze a hajdani rendvédelmi embereket. Így került a vádlottak padjára Kristóf László is.

Az 1959-es halálos ítélet felülvizsgálatát az őrmester nővére kezdeményezte, képviselőjét Zétényi Zsolt ügyvéd látta el. A csaknem ötven évvel ezelőtti bírói határozatot a Legfelsőbb Bíróság (LB) tegnap minden részletében jogsértőnek minősítette. A tanács elnöke, Kónya István, az LB büntető kollégiumának vezetője azt hangsúlyozta, hogy döntésük kizárólagosan a jogot, a hajdani jogszabályokat vette alapul. Nem foglalkoztak az eseményeknek sem a történelmi, sem a politikai, sem pedig az ideológiai minősítésével. Ez más szakterületek feladata, mondta. A hajdani ítéletet is mint egy másik bíróság döntését vették alapul, habár annak szerkezetéből, frazeológiájából és tartalmából egyaránt nyilvánvaló, hogy politikailag elfogult, koncepciós jellegű. Az ilyen határozatok azonban – folytatódott az okfejtés – ezen a címen jelenleg nem semmisíthetők meg, a koncepciós, koholt ítéletek semmissé nyilvánítása vagy ennek lehetővé tétele a jogalkotás feladata.

Az LB – mint elhangzott – az események megítélésénél mindenekelőtt a hajdani jogot elemezte. Elsőként azt vette figyelembe, hogy az állami és a társadalmi rend védelméről szóló, 1921. évi 3. törvénycikk büntetni rendelte azokat, akik a hatalom megszerzése és kizárólagos gyakorlása érdekében szervezkedésben vettek részt. Ez a jogszabály 1945-ig hatályban volt, s – a tegnapi indoklás szerint – a szélsőjobb és a szélsőbal mozgalmait, szervezkedéseit egyaránt üldözte. Ennek alapján figyeltek fel a rendvédelmi hatóságok Ságvári Endrére és társaira is.

Ságvárit tehát az 1921. évi törvény megsértése miatt kereste a hatóság. A négy nyomozónak, a parancs alapján, 1944. július 27-én őrizetbe kellett vennie. Amikor a nyomozók telefonon közölték előljárójukkal, kik beszélgetnek a cukrászdában, a parancsnok megerősítette: feltétlenül őrizetbe kell őket venni.

A szabályszerűen megkezdett intézkedés mindaddig rendben zajlott, amíg Ságvári elő nem kapta pisztolyát, és lövöldözni nem kezdett. Az LB szerint a detektívek fegyverhasználata jogos volt. A magyar királyi csendőrség szervezeti és szolgálati utasítása ugyanis úgy rendelkezett, hogy ha az intézkedés másképp nem hajtható végre, vagy az intézkedők élete és testi épsége veszélybe kerül, kötelező tüzet nyitni.

A végkövetkeztetés most tehát az volt: a nyomozók az 1921. évi törvény s a csendőrség szabályzata, valamint az előljáró parancsa alapján törvényesen jártak el Ságvárival szemben. Kristóf ennek a jogszerű akciónak a befejező

mozzanatainál nem is volt jelen. Amikor ugyanis a halálos lövés odakint eldőrdült, az őrmester sebesülten feküdt a cukrászda épületében. Emberek törvénytelen kivégzésével elkövetett háborús bejelentett tehát nem lehet szó. Ez alól most felmentették. A felülvizsgálati tanács hozzátette: Ságvári nem volt jogos védelmi helyzetben, miként azt az 1959-es ítélet állította. A népbíróság akkor úgy vélekedett: a kommunista vezető az ellenállási mozgalomban vett részt, emiatt jogosan használta fegyverét a rendfenntartókkal szemben. Azok tehát törvénytelenül léptek fel. Mindez fordítva igaz – derült ki tegnap. Az indoklás szerint jogtalan lövöldözésével Ságvári okot adott rá, hogy fegyvert használjanak ellene. Vagyis: maga idézte elő azt a tragikus helyzetet, amelynek a végén ő maga az áldozata lett. Áttol elkülönítendő kérdés a bíró szerint, hogy lehetnek, akik becsülik emberi bátorságát.

Megdől az a vád is, hogy a csendőr őrmester annak idején részt vett emberek törvénytelen megkínzásában. Ezzel kapcsolatban felidéztek, hogy Kristófnak elsősorban az illegális kommunista mozgalom résztvevőit kellett lelepleznie, kihallgatásokban nemigen vett részt. Az 1959-es ítélet szerint négy személyt gumibottal és elektromos eszközzel kínozott. Erről azonban semmi konkrétumot nem tartalmaz az akkori határozat. Az 1959-es ítéleti leírást elfogadva is csupán az mondható el, hogy a kínzás – az akkori büntető kódex szerint – ötévi szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény: hivatali hatalommal való visszaélés volt. A mai büntetőjog kényszervallatásnak nevezi az ilyen esetet. Ez nem háborús bűntett, akkor sem, ha abban az időben háború volt. A bűncselekmény, ha Kristóf elkövette is, öt év alatt elévült – 1959-ben már nem vehették volna figyelembe. Az LB e vádpont miatt, elévülés címén, megszüntette az eljárást.

A volt csendőrt 1959-ben csak úgy tudták bekísérni, hogy a lábán megsebesítették. Az utcán megpróbálta faképnél hagyni a rendőröket. Ez a Legfelsőbb Bíróság szerint pánikreakció volt – hiszen Kristóf ekkor már csaknem 15 éve háborítatlanul élt, dolgozott, beilleszkedett a társadalomba, és nem kellett gondolnia arra, hogy utánanyúlhat az igazságszolgáltatás. Az eljárást emiatt a „súlytalan részcselekmény”, a fogolyszökés vádjá miatt is megszüntették.

A tanács elnöke végül arra a kérdésre válaszolt: mi értelme lehet az igazságszolgáltatásnak fél évszázaddal a történetek után. A halálbüntetést már nem lehet jóvátenni. A bíró úgy fogalmazott: a felmentő ítélet, a tisztázó eljárás arra jó, hogy aki tiszteli Kristóf László emlékét, anélkül tehesse meg, hogy emlékére egy nagyon súlyos bűncselekmény, a háborús bűntett árnya vetülne.

~oOo~

Felmentették a Ságvári Endrét lelövő egyik csendőrt

2006. március 6. 13:46 MNO

A Legfelsőbb Bíróság ítélete itt olvasható.

A Legfelsőbb Bíróság felmentette azt a csendőrnyszót, akit 1959-ben, mint háborús bűntörtsöt végeztek ki Ságvári Endre megölése miatt. Hiller István 2004-ben – mint az MSZP alelnöke – kijelentette: büszkén vállalják Ságvárival a közösséget. Ismert, Ságvári tüzet nyitott az öt letartóztató nyomozókra, ezt követően őt is lötték

Felmentették az egykori csendört

A Legfelsőbb Bíróság felmentett egy csendőrnyszót, akit 1959-ben, mint háborús bűntörtsöt végeztek ki Ságvári Endre megölése miatt.

Kristóf László többedmagával 1944 nyarán részt vett abban az akcióban, amikor egy budai cukrászdában megpróbálták elfogni az illegális kommunistát. Ságvári színleg megadta magát, kezét feltartotta, később azonban a táskájához nyúlt, és elővette fegyverét. Több lövést adott le, az elfogásában részt vevő négy hatósági személy közül hármat megsebesített. Egyikük a kórházban belehalt sérüléseibe. Kórházba szállítás közben meghalt maga Ságvári is – az egyik rendőr nyomozó lövése találta el, már a cukrászda épületén kívül, Ságvári ugyanis kimenekült a helyiségből Kristóf László csendört két társával együtt 15 évvel később halálra ítélték és kivégezték (a Ságvárit halálosan megsebesítő rendőrnyszó külföldre menekült, és nem is tért vissza). Az eljárásban 10 csendőr és rendőr szerepelt még vádlotként.

A hozzátartozója által kezdeményezett hétfői felülvizsgálati tárgyaláson Ságvári Endre megölése ügyében felmentették az egykori csendört A Legfelsőbb Bíróság megállapította: az intézkedő rendőrök, illetve csendőrök az akkor hatályos jog szerint törvényesen, szabályosan jártak el, a Kristóf terhére rótt cselekmény semmiképpen nem lehet háborús bűntörts Megállapították továbbá, hogy Kristóf megsebesült a Ságvárival való dulakodásban, és mikor a kommunistát lelőtték, sebesülten feküdt a földön, így nem lehet felelős Ságvári haláláért.

Annak idején Kristóf László terhére rótták háborús bűntörtsként négy ember megkínzását is. A bíróság szerint az 1959-es ítéletben rögzített cselekmény minősítése hivatali visszaélés, ami az elbíráláskor már elévült, így ebben a vonatkozásában megszüntették az eljárást.

A Legfelsőbb Bíróság kifejtette azt is: a halálos ítélet szerkezete, tartalma alapján egyértelműen koncepció jellegű, politikailag elkötelezett.

Az MSZP büszke Ságváriira

2004 nyarán, Ságvári halálának hatvanadik évfordulóján Hiller István (akkor még mint pártalelnök) egy megemlékezésen kijelentette: büszkén vállalják Ságvárival a közösséget. – Nem felejtjük Ságvári Endrét – jelentette ki Hiller, hozzátéve: „nem felejtjük azokat az egykori ifjakat sem, akik mellette harcoltak, büszkén vállaljuk velük a közösséget.”

Tiltakozás az emléktábla ellen

Ságvári emléket tábla őrzi a budai Remíz mellett – itt történt 1944 nyarán a lövöldözés. Az emléktáblát 2004 nyarán avatta újjá Hiller István. A Jobbik Magyarországért Mozgalom 2005 elején a tábla eltávolítását kezdeményezte, több más, a kommunizmus áldozatait sértő emléktáblák, szobrok eltávolítása mellett. Felszólította továbbá az MSZP elnökét, hogy „fejezze be a történelemhamisítási kísérletét, ne tartson hazug beszédeket Ságvári emléktáblájánál vagy a Károlyi-szobornál, mert ezzel a fiatalság nemzeti tudatát mérgezi meg”.

(Magyar Rádió, Infó Rádió, Magyar Nemzet, MNO)

~oOo~

A Nemzeti Jogvédő Alapítvány Közleménye

A Legfelsőbb Bíróság 2006. március 6-án (Markó u.16. fszt, 3. tárgyalótermében, délelőtt 9.30-kor) tárgyalja Kristóf László, 1959-ben koholt vád alapján kivégzett csendőr törzsőrmester ügyét a kivégzett elítélt testvérének felülvizsgálati indítványa alapján.

Az indítványozó jogi képviselőjét és a vádlott védelmét dr. Zétényi Zsolt ügyvéd, a Nemzeti Jogvédő Alapítvány kuratóriumának elnöke látja el.

A Hadtörténelmi Levéltár állományában lévő iratok szerint Kristóf László v. csendőr nyomozó törzsőrmestert tizenkét társával együtt állították bíróság elé a Katonai Főügyészség B.VII.020/1959. sz. vádirata alapján. A II. IV. X. és XIII. rendű vádlott az I. rendű vádlottal hasonló beosztású és rendfokozatú csendőrnemzet, az V-VIII. és XI.-XII. rendű vádlott politikai detektív, a IX. rendű vádlott polgári ruhás rendőr őrmester volt.

Közöljük a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya által 1944.évi július 28-án tett kitüntetési előterjesztésnek a történelmi tényállásra vonatkozó részét, amely kitüntetésre javasolja az intézkedésben részt vett rendőröket:

„Folyó év július hó 27-én 19 óra 45 perckor a csillaghegyi nyomozó csoportnál szolgálatot teljesítő Cselényi Antal detektív, Kristóf László és Palotás Ferenc csendőrnemzet, hosszú megfigyelés után, Budapest területén nyomára jutottak dr. Ságvári Endrének, aki már mintegy hét éve földalatti baloldali szervezőmunkát végzett és vezetett. Nyomon követték és a XII. ker. Szép Ilonai villamosvasúti kocsiszín mellett levő Nagy Béla -féle cukrászdában egy állítólagos Szabados nevű kommunista társával figyelés alá vették, majd őket elfogni igyekeztek. Elfogásuk után motozás, illetve bilincselés közben dr. Ságvári Endre, aki izmos férfi, hirtelen dulakodni kezdett és a szomszéd asztalon lévő aktatáskájához kapott, onnét önműködő pisztolyát előrántotta és rögtön tüzelt. Lövéseivel Cselényi Antal detektívét a jobb vállán, Kristóf László csendőrnemzet a jobb combján súlyosan megsebezte, míg a hatósági közegek segítségére siető Pétervári János rendőrnemzet gépkocsivezetőt haslövéllel életveszélyesen találta.

A lövések leadása után dr. Ságvári Endre a helyiségből kimenekült, de a Palotás Ferenc csendőrnemzet és a sebesülten utána futó Cselényi Antal detektív lövéseitől eltalálva holtan összeesett. Dr. Ságvári Endre Szabados nevű társát sikerült elfogni.

A sérültek közül Pétervári János rendőrőrmester állapota haslövése következtében annyira súlyos, hogy életben maradása kétséges.”(OL BM eln. 2.tét.5715.1944.- Eredeti tisztázat.)

A fegyverhasználat kivizsgálása után a dr. Ságvári Endre elleni intézkedés valamennyi résztvevőjét kormányzói kitüntetésben részesítették. Kristóf László, a központi nyomozó parancsnokság állományába tartozó cs. őrmester elnyerte a Magyar Bronz Érdeméremet a hadiszalagon.(Csendőrségi Lapok. 1944.október 1., XXXIV. évf. 19.sz. nyom. irat.188.) Társai: Cselényi Antal a Magyar Arany érdemkereszt a hadiszalagon, Palotás Ferenc a Magyar Ezüst érdemérem a hadiszalagon, Pétervári János a Magyar Bronz Érdemérem a hadiszalagon kitüntetését nyerte el az államfőtől.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni súlyos megtorlás legfontosabb része az igazságügyi megtorlás, amelynek ez a per része volt, mintegy megmutatva az önkényuralom erejét azokkal szemben, akik – mint az elmúlt utolsó polgári államrendszer erőszakszervezetének tagjait – szívesen büntettek volna „ellenforradalmi” bűncselekményekért, de mivel erre a vádlottak alig adtak okot, így kénytelenek voltak elővenni „a régi bűnöket”. Az ítélet indokolásának kibontható értelme szerint ez volt a vádlottak legfőbb bűne, vélt társadalomra veszélyességük egyszerűen múltbeli közhatalmi státusukban rejtett.

Az eljárás eredményeként valamennyi vádlottat bűnösnek mondták ki a BHÖ. 82.pont e./ alpontja szerint emberek törvénytelen megkínzása és kivégzése által elkövetett háborús bűntettben. Az I. rendű Kristóf Lászlót első fokon, az V. rendű Molnár Mihály vádlottat és a XIII. rendű Palotás Ferenc vádlottat másodfokon halálra ítélték és kivégezték. A X. rendű Bujdosó József vádlottat életfogytig tartó börtönre, a XII. rendű U. Kovács László vádlottat 12 év börtönre, a többi vádlottat 2-8 év börtönre, mint főbüntetésre ítélték.

Mellékbüntetésként vagyonelkobzást és – a nem halálbüntetéssel sújtott vádlottakra - állampolgári jogok gyakorlásától való eltiltást szabtak ki.

A Kristóf László v. csendőr nyomozó törzsőrmester és társai ellen emberek törvénytelen megkínzása és kivégzése által elkövetett háborús bűntett és más cselekmények miatt lefolytatott, a Budapesti Katonai Bíróság B.I.065/1959.sz. 1959 szeptember 12-én kelt ítéletével és a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Katonai Kollégiumának Különytanácsa Kt. 094/1959. sz. 1959.november 25-én kelt ítéletével elbírált büntető ügyben folyó Bfv.X.1185/2005.sz. felülvizsgálati eljárásban a Katonai Főügyészség Bf.VI.238/2005.sz. 2005. december 12-én kelt, 2006. január 17-én kézbesített nyilatkozatára figyelemmel felülvizsgálati indítványunkban azt kérjük, hogy a t. Legfelsőbb Bíróság Kristóf László v. csendőr nyomozó törzsőrmestert (aki Nógrádverőcén, 1911 augusztus 30-án született, anyja: Hartó Eszter, nős volt: Nagy Irénnel, gyermektelen, magyar állampolgár, büntetlen előéletű, utolsó lakhelye: Békéscsaba V. Lajta u. 12., akin a jogerőre emelkedett halálbüntetést 1959. november 28-án végrehajtották) ellene emelt vád alól, amely szerint a vádlott elkövette a BHÖ. 82. pont (e) alpontjában foglalt, emberek törvénytelen kivégzésével és megkínzásával elkövetett háborús bűntettet; elkövette a BHÖ.218.pont(1) bekezdésében foglalt fogolyszökés és a 96.pont (2)bekezdésében foglalt hatósági közeg elleni erőszak bűntettét, mentse fel a Be.331.§ (1) bekezdése alapján azért, mert nem követett el bűncselekményt, a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető törvénykönyv általános részéről szóló 1950. évi II. törvény 1.§ (3) bekezdése megsértésével, a büntető perrendtartásról szóló 1951. évi III. törvény 180.§ b. és d. pontjának törvénysértő mellőzésével, a BHÖ 218.pont (1) bekezdés rendelkezése megsértésével került sor.

Erről dönt a Legfelsőbb Bíróság Kristóf László tekintetében.

Kapcsolódó anyagok:

Elsőfokú ítélet

Fellebbezés

Másodfokú ítélet